

Bremerberg en in het Urkerbos. Het is bekend van enkele terreinen, waar populieren op iets kalkhoudende grond staan, zoals het Savelsbos (Z.-L.), de Dorster leemkuilen (N.-B.), de Kralingerhout, het Amsterdamse bos, e.d.

Enkele punten van verder onderzoek

Het voorgaande wil niet meer zijn dan een vrij willekeurige greep uit wat het eerste onderzoekjaar opleverde.

Gezien de aanwezigheid van allerlei bostypen van een hele reeks leeftijden (tussen 1 en 30 jaar) moet hier de mogelijkheid bestaan, op de duur enig idee te krijgen van het optreden van paddestoelsoorten (d.w.z. van de vruchtlichamen!) in een bepaald ontwikkelingsstadium van elk bostype.

Een ander, hiermee verband houdend punt is de invloed van de grondsoort (kalkhoudend zand, dito klei, kalk-arme(re) keileem, veen) op de paddestoelflora in het algemeen en op de volgorde van optreden der soorten in de ontwikkeling van de verschillende bostypen in het bijzonder.

Wat in Nederland in de IJsselmeerpolders gebeurt, is uniek in de hele wereld en levert ook voor bepaalde takken van natuurstudie unieke kansen. In de bossen blijkbaar nog niet - in de tegenwoordige ontwikkelingsstadia - voor het onderzoek van hogere planten en mossen (misschien over 50 of 100 jaar?). Maar, zoals we in het voorgaande menen te hebben aangetoond: dit geldt voor de studie van de paddestoelen wél en in bijzondere mate!

OVER CORTINARIUS OBTUSUS

K. Booij

Middenraai 69
Nieuweroord (Dr.)

Onder de "kleine *Telamonia*'s" zijn er enkele met cheilocýstiden. Dit betekent een openbaring voor hen, die zich wel eens met deze soorten bezighouden. Ze zijn meestal min of meer knotsvormig, maar verschillen toch wel zoveel bij iedere soort, dat ze een goede hulp bij het op naam brengen kunnen zijn. Jammer genoeg wordt de aanwezigheid lang niet altijd aangegeven, maar ook als dit wel het geval is betekent dit nog niet altijd het "Sesam open U". *Cortinarius acutus* (Pers. ex Fr.) Fr. bv. heeft een variëteit

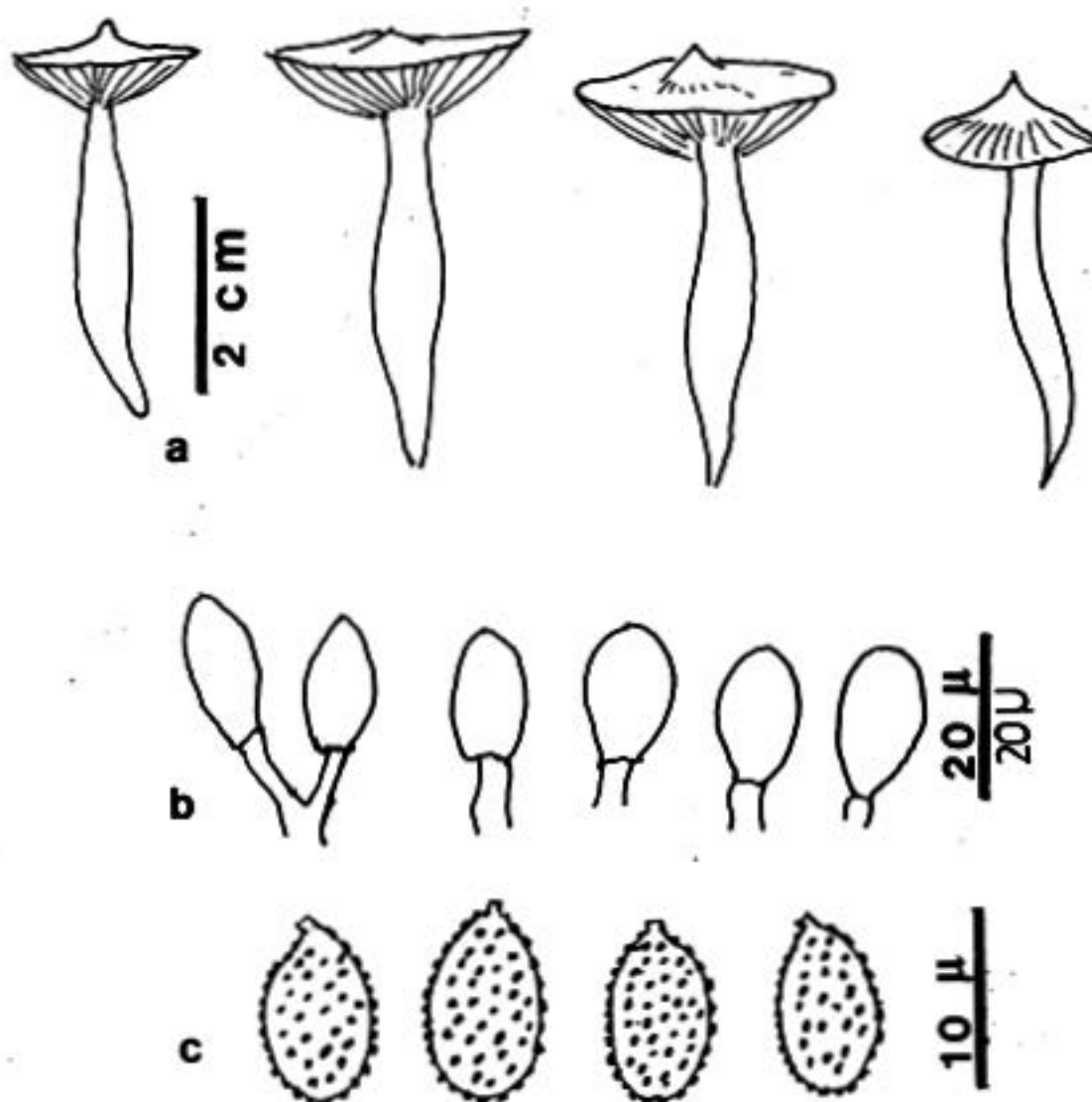


Fig. 1. *Cortinarius obtusus*. a. habitus, b. cheilocystiden, c. sporen

zonder cheilocystiden.

In *Coolia* is enkele malen over *Telamonia*'s met cheilocystiden geschreven. Naast het artikel van Booij over *C. acutus* (*Coolia* 1: 27. 1976) is er een verhelderend artikel van P.B. Jansen over *C. rigidus* (*Coolia* 20: 23. 1977) die cheilocystiden heeft, hoewel dit in gangbare determineerboeken niet vermeld wordt en één van Geesink (*Coolia* 14: 94. 1969) over *C. hinnuleus* (Sow. ex Fr.) Fr. var. *robustus* en *C. helobius* Romagn. Deze laatste is m.i. *C. romagnesii* Henry.

Het bezit van cheilocystiden wordt in de meeste handboeken ook niet aangegeven voor *C. obtusus* Fr.; alleen Michael-Hennig maken gewag van een wit-vlokkige lamelsnede bij deze soort. Het is een *Telamonia* die een rossig-bruine hoed heeft met een duidelijk gestreepte rand; bij droogte wordt de kleur lichter. De hoed heeft een vrij spitse papil en varieert van 1,5-4 cm in doorsnede.

De hoedvorm is aanvankelijk stomp-kegelig, later meer uitgespreid, terwijl de papil blijft. De lamellen zijn rossig geelbruin, buikig en bochtig aangehecht met een tandje. De snede is wit-vlokkig door de korte en soms vrij brede randcellen. De steel is crème-wit met een zijdeachtige glans en in de lengterichting fijn gegroefd-gestreept, 30-45 mm lang en 3-7 mm dik; de steel is spoelvormig, hol, wordt bij aanraking licht-bruin en schijnt een delikatesse te zijn voor bepaalde keversoorten, getuige de vraatsporen!

Als sporemaat vond ik 4-5,5 x 7-9 μm (vgl. Moser: 4-5 x 8-10 μm en vgl. de Flore 4-6 x 7-10 μm). De sporen zijn eivormig, zwak ruw en vrij licht van kleur onder het mikroskoop. De cheilocystiden zijn nogal variabel, maar over het algemeen naar verhouding kort en breed.

De paddestoel heeft een onmiskenbare jodium-geur. Sommigen hebben het echter over een radijsgeur, terwijl weer anderen van een fenol-geur gewagen.

Ik vond *C. obtusus* op 5 november onder coniferen op vrij schrale, zure zandgrond in de boswachterij Gees (Dr.). De soort verschijnt in groepjes en is volgens de mij ter beschikking staande literatuur nogal algemeen. M.i. kan ze alleen verward worden met *C. scandens* Fr. Deze heeft echter geen spoelvormige steel en een iets kleinere hoed, die een meer konvekse vorm heeft; de jodium-geur ontbreekt, terwijl de sporen kleiner zijn. De Flore erkent *C. scandens* nog niet als een aparte soort, maar Moser geeft een uitvoerige beschrijving. De "kleine Lange" geeft een korrekte afbeelding van *C. obtusus* en ook Michael-Hennig geeft goede plaatjes. De meest korrekte beschrijving naar mijn smaak vindt men in de Flore.

Veel problemen schijnen er niet te zijn rond deze soort. Zij wordt éénmaal in *Coolia* genoemd (*Coolia* 3: 46. 1956) als zijnde gevonden bij de Hulshorst in 1956. De vondst werd toen als een bijzonderheid aangemerkt.

=====